

3. Голуб Н. Б., Горошкіна О. М., Новосьолова В. І. Українська мова (рівень стандарту) підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Пед. думка, 2019. 232 с.

4. Матусевич Л. М. Статус категорії «мовленнєвий жанр» у сучасній лінгвістиці. *Молодий учений*. 2017. № 4–3. С. 155–158.

5. Українська мова. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. 10-11 класи (рівень стандарту). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv> [Дата звернення – 20.08.2019 р.].

## **ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО ПІДХОДУ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ**

*Олійник Ірина,  
канд. пед. наук, ст. наук. співробітник,  
Інститут педагогіки НАПН України,  
м. Київ, Україна*

Реалізація Національної стратегії розвитку освіти [1] передбачає й реформу освіти. В даний час підготовка вчителів у педагогічних вузах, підвищення їх кваліфікації в ОППО здійснюється за напрямками, які корелюють з відповідними галузями наук та загальноосвітніми навчальними предметами, що їх репрезентують у школі. Цей так званий предметний підхід не забезпечує формування в учнів цілісного світогляду, цілісності свідомості, унеможлиблює забезпечення вчителів-предметників пересічної школи повним тижневим академічним навантаженням за фахом (у розмірі 18 годин). Проблема ускладнюється й тим, що значна частина шкіл є малокомплектними. Особливо це стосується сільської місцевості. У зв'язку з цим більшість педагогічних університетів, ПОППО переходять на підготовку вчителя з двох і більше споріднених предметів. Проте й це не вирішує проблему забезпечення вчителя повним тижневим навантаженням, а учнів, — кваліфікованими вчителями з усіх предметів, які вивчаються в школі.

Аналіз Державного стандарту базової і повної середньої освіти та базового навчального плану школи [2] показує, що проблема перепідготовки вчителів-

предметників може бути вирішена, якщо перейти на підвищення кваліфікації вчителів за освітніми галузями, а ще доцільніше – надати їм можливість оволодіти інтегративним підходом у формуванні ключових компетентностей наукового мислення, наукової картини світу, цілісного світогляду учнів, особливо випускників.

У функціональному плані такий вчитель після підвищення кваліфікації має забезпечувати успішне викладання будь-яких дисциплін, які він обере – природничих, природничо-математичних та ін. Наприклад, учитель природничих дисциплін відповідно до стандарту базової і повної середньої освіти повинен мати достатньо високий рівень підготовки насамперед для формування в учнів базової (ключової) природничої-наукової компетентності і предметних компетентностей відповідно до всіх складників освітньої галузі. Таку підготовку можна здійснити на основі інтеграції і диференціації змісту природничо-наукової, професійної і практичної підготовки та генералізації навчальної діяльності вчителя на основі змістових (теоретичних) і процесуальних узагальнень.

Згідно з таким підходом, суб'єкт підвищення кваліфікації, наприклад, природничо-математичних дисциплін отримує з усіх предметів цього циклу. Таку фахову перепідготовку вчителя переоцінити важко.

Так, посилення фізичної компоненти перепідготовки майбутніх учителів біології, географії і екології забезпечує фундаментальність їх фахової підготовки. Ще в більшій мірі це стосується підготовки майбутніх учителів хімії (зазначимо, як аргумент, що періодичну систему хімічних елементів можна вичерпно обґрунтувати лише на основі квантової фізики).

Аналогічно можна міркувати й про відповідний аспект підготовки майбутнього вчителя фізики, фахова підготовка якого з фізики доповнено складовими інших природничих наук.

Пропонований нами інтеграційний підхід до перепідготовки учителя дозволяє забезпечити гнучкість системи підготовки майбутнього вчителя в її перспективі.

В програмах, підручниках не знайдемо методичних засад формування національного образу світу, як це вимагає Державний стандарт (2011), від вчителя української та зарубіжної літератури. Під час лекцій «Формування наукової картини світу, національного образу світу учнів» вчителі переконуються в необхідності

інтеграції змісту освітніх галузей «Природознавство», «Математика», «Мови і літератури» на основі загальних закономірностей природи, екології, закономірностей розвитку літературного процесу.

В епоху наростання обсягу інформації, повсюдного впровадження інформаційних технологій в будь-якій гуманітарній сфері працівникам цієї сфери стають необхідними навички перекладу відомостей на мову цифр і їх обробки за допомогою математичних методів. Соціологія, психологія, лінгвістика та інші гуманітарні науки все більш наближаються за методологією до наук, які прийнято називати точними науками.

Підвищення інтересу учнів до комп'ютерів і взаємодія з комп'ютерними моделями відриває їх від дійсності, модель реальності підміняє реальність. Проте, як показує досвід нашого колективу у викладанні шкільних предметів, інтерес дітей до пізнання матеріальних об'єктів, що їх оточують, не згаснув. Але слід зазначити, що зміст підручників часто недостатньо втілює об'єкти довкілля, які цікавлять учнів. Це наслідок величезних темпів технологічного прогресу в останні десятиліття слід долати в нових підручниках, зберігаючи як ідеї фундаментальності освіти, так і ідеї освіти сталого розвитку в аспекті збільшення уроків серед природи — ідеї освітньої моделі «Довкілля».

Компетентнісна модель освіти повинна стати етапом переходу від вивчення будови світу блоками, що виникли в результаті диференціації дисциплін, до формування єдиної наукової картини світу (НКС). Метою освіти має бути формування єдиної природничо-наукової картини світу, формування в навчальному процесі спільними зусиллями всіх учителів-предметників природничо-наукової компетентності як основи інших компетентностей, що плануються програмами навчальних предметів, особливо реалізація інтегрованого підходу компетентнісно орієнтованого навчання необхідні в старшій школі, яка має поповнювати суспільство особистостями з цілісним світоглядом [3].

**Ключові слова:** підвищення кваліфікації учителів, наукова картина світу, національний образ світу, інтегративний підхід, компетентнісно орієнтоване навчання.

### Список використаних джерел

1. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. *Матеріали III Всеукраїнського з'їзду працівників освіти*. Київ, Чернівці: Букрек, 2011. 400 с.
2. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти. *Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України*. 2012. № 4-5, лютий. С. 3-56.
3. Римский клуб, юбилейный доклад. Вердикт: "Старый Мир обречен. Новый Мир неизбежен!" Weizsaecker E., Wijkman A. URL: <https://matveychev-oleg.livejournal.com/6653054.html>.

## ВИКОРИСТАННЯ ТАКСОНОМІЇ ЦІЛЕЙ У ПОБУДОВІ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

*Онопрієнко Оксана,  
канд. пед. наук, ст. наук. співробітник,  
Інститут педагогіки НАПН України,  
м. Київ, Україна*

Проблема ідентифікації, кількісного та якісного вимірювання й оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти наразі є однією із центральних в умовах реформування вітчизняної школи. Типові освітні програми для початкової освіти, розроблені на основі нового Державного стандарту (2018 р.), орієнтують педагогів на необхідність неперервного відстеження результатів навчання учнів, їх прогнозування та коригування. З цією метою запроваджуються моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів, що дозволить відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення [1].

Досвід проведення в Україні міжнародного порівняльного дослідження якості природничо-математичної освіти TIMSS 2007 і загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» (2018 р.) зумовив дотримання технологічних вимог щодо створення інструментарію вимірювання навчальних досягнень молодших школярів не лише для масових моніторингових заходів, а й для поточного і